

แนวทางการสร้างเสริมกิจกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษา
กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
Guidelines for promoting creative leadership activities for students
Industrial Engineering Program, Faculty of Engineering and Architecture,
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

นนทโชติ อุดมศรี^{1*} ประเสริฐ วิโรจน์ชีวัน²

Nonthachoti Udomsri^{1*} Prasert Wirotcheewan²

¹ คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹ Faculty of Engineering and Architecture, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

² คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

² Faculty of Engineering Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

*Corresponding author's e-mail: Nonthachoti.u@rmutsb.ac.th

Received: January 31, 2025

Revised: February 27, 2025

Accepted: March 2, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและแนวทางการสร้างเสริมกิจกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 118 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้การกำหนดตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการมีอุดมการณ์ ส่วนด้านแรงจูงใจ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านการมีจินตนาการ และด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย ตามลำดับ 2. ผลการสังเคราะห์แนวทางการสร้างเสริมกิจกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม มีดังนี้ (1) กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ปัญหา การระดมสมอง และการพัฒนาแนวคิดใหม่, (2) กิจกรรมการทำงานเป็นทีมเป็นการทำงานรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาโครงการที่เน้นการแก้ปัญหา

ทางวิศวกรรมทางอุตสาหกรรม, (3) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ ส่งเสริมให้เกิดการเล่าเรื่องเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเชื่อมโยงทีมงาน, (4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์จริง ซึ่งส่งเสริมให้มีพี่เลี้ยงผู้นำในอุตสาหกรรมเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมถึงการเยี่ยมชมโรงงานอุตสาหกรรม และ (5) กิจกรรมสร้างเครือข่ายและความร่วมมือซึ่งเป็นการจัดโครงการร่วมกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและเชิงศิษย์เก่าที่มีความสำเร็จด้านภาวะผู้นำมาแบ่งปันประสบการณ์

คำสำคัญ: การสร้างเสริมกิจกรรม; ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม

Abstract

The research aimed to study the level and guidelines for promoting creative leadership activities of students of the Industrial Engineering program. The sample group used in this research was 118 students in the Bachelor of Engineering Program in Industrial Engineering, Faculty of Engineering and Architecture, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, academic year 2024. The sample size was determined according to the Krejcie and Morgan table by simple random sampling. The research instrument was a questionnaire in the form of a rating scale with an IOC value of 1.00 and a reliability value of 0.95. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research results indicated that 1. the level of creative leadership of industrial engineering students as a whole was at a high level and each aspect was at high level when ranking for the highest to lowest mean: flexibility, ideology, motivation, problem-solving ability, imagination, and goal-directed practice, respectively, 2. the results of the synthesis of guidelines for promoting creative leadership activities of industrial engineering students were as follows: (1) Creativity development activities included workshops to practice problem analysis, brainstorming, and developing new ideas; (2) Teamwork activities included working in groups to develop projects that focused on solving industrial engineering problems; (3) Communication and presentation skills development activities included storytelling to inspire and connect teams; (4) Real-world experience activities included mentoring leaders in the industry to learn from real experiences, including visiting industrial plants; and (5) Networking and collaboration activities included organizing projects with students from other universities to exchange ideas and invite alumni who have achieved leadership success to share their experiences.

Keywords: Promoting activities; Creative leadership; Students of Industrial Engineering Program

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในยุคเริ่มต้นของศตวรรษที่ 21 จนถึงยุคปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเทคโนโลยีสารสนเทศและกระแสโลกาภิวัตน์มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการขององค์การสมัยใหม่สภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้วิธีแก้ปัญหาแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาภาวะผู้นำ (leadership) จึงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่คุณลักษณะพฤติกรรม สถานการณ์ และการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแม้ว่าจะมีความสำคัญและจำเป็นแต่ยังต้องปรับให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) เพื่อให้การศึกษาเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวผู้เรียนต่อสังคมในทางสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ในภาวะสังคมโลกที่มีการแข่งขันสูงเช่นในปัจจุบัน ผู้บริหารจึงควรเปลี่ยนวิสัยทัศน์ทางการศึกษาใหม่ให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติรูปธรรมในการศึกษา ซึ่งเป็นผลผลิตในทางสร้างสรรค์เป็นผลผลิตรูปแบบใหม่ที่เกิดจากความคิดสติปัญญา วิธีการของการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีการสร้างคนให้มีลักษณะคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดรับผิดชอบหากหน่วยงานใด มีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้หน่วยงานนั้นเกิดความเจริญก้าวหน้าและสามารถพัฒนาต่อไปได้เต็มตามศักยภาพเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่หน่วยงานได้ตั้งเป้าหมายไว้ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2561)

ผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในทุกระดับของสังคมเพราะผู้นำเป็นผู้ริเริ่มการกระทำและการแสดงบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจขององค์กร ซึ่งทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2550) ได้ระบุว่า การเป็นผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์นี้ต้องคำนึงถึงการเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปแล้วยังจะต้องให้ความสำคัญแก่การมีภาพลักษณ์ที่ดีและในปัจจุบันสิ่งที่องค์กรต่าง ๆ ต้องการ นั่นคือ “ผู้นำที่มี ภาวะผู้นำ” (leadership) คือการเป็นบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะดีทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่ การเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมมีอุปนิสัยใจดี มีความประพฤติหรือพฤติกรรมและการปฏิบัติตนที่ดีแสดงความคิดเห็นเชิงบวก มีความสามารถในการเข้าใจผู้อื่นและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถกระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาได้ เป็นนักคิดและนักวางแผนที่ดีมีความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจได้อย่างฉลาดและยุติธรรม มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการทำงานและเป็นผู้ประสานงานที่มีประสิทธิผลระหว่างผู้บริหารระดับสูงและผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือบริหารจัดการเปลี่ยนแปลง และพิมพ์พร พิมพ์เกาะ (2557) พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทและหลายทิศทาง การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ การเปิดรับความคิดใหม่ ๆ อย่างอิสระและสร้างสรรค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างกิจกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ เพื่อนำผลของการศึกษานี้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการพัฒนา กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นการเตรียมความพร้อมที่เป็นจะบัณฑิตที่สมบูรณ์และเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานที่จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาประเทศชาติสู่ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ
2. เพื่อหาแนวทางการสร้างเสริมกิจกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชา

วิศวกรรมอุตสาหการ

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญจำเป็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยการวิจัย ทั้งในเชิงแนวคิด กระบวนการ จึงจะสามารถแก้ปัญหาและสร้างความยั่งยืนในอนาคต ซึ่ง Stoll & Temperley (2009) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์คือการใช้จินตนาการเพื่อตอบสนองต่อโลกอนาคต โดยอาศัยการคิดอย่างรอบคอบละเอียดถี่ถ้วน เพื่อนำพาองค์กรหรือสังคมผ่านสถานการณ์ที่เต็มไปด้วยแรงกดดันและความท้าทาย เช่นเดียวกับ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555) ได้กล่าวว่า ผู้นำสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกยุคสมัย แต่ผู้นำที่มุ่งเน้นการสร้างสรรคสิ่งที่ดีงาม มีคุณค่า และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนเรียกว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ปัจจุบันแนวคิดนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการที่พยายามศึกษา ตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์ และวิจัยบริบทของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิดการเสนอแนวคิดและคำนิยามที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้งแง่มุมที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน ในทางเดียวกัน วิโรจน์ สารรัตนะ (2556) ได้นิยามว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการในการนำผู้อื่น อย่างมีวิสัยทัศน์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร ในทางเดียวกัน พัฒนวงศ์ ดอกไม้ (2560) ได้นิยามว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการค้นหา คิดค้นแนวทางใหม่หรือวิธีการใหม่ของผู้นำในการนำผู้ตามอย่างมีอิทธิพลด้วยการกระตุ้น ประสาน สร้างโอกาส และแสวงหาหนทางหรือวิธีการเปลี่ยนแปลงที่แปลกใหม่ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ตามได้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งความสำเร็จ รวมไปถึงจิรภัค สุวรรณเจริญ (2566) ได้กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดทักษะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการลงมือปฏิบัติ ในการสั่งสมและสร้างความรู้ด้วย ตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ภาคปีการศึกษา 2567 รวมจำนวน 170 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณ

ภูมิภาค ปีการศึกษา 2557 จำนวน 118 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้การกำหนดตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ด้านการมีอุดมการณ์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านแรงจูงใจ ด้านความยืดหยุ่น ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม

2.2 วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำกำหนดกรอบแนวทางการวิจัย และกำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม

2) ร่างแบบสอบถามระดับความคิดเห็น ให้ครอบคลุมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามกรอบแนวคิด

3) นำร่างแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม Index of Item Objective Congruence (IOC) นำข้อมูลที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขไปทำการ (Try out) ทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น (Reliability) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ตอบแบบสอบถามผ่านออนไลน์ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และตอบกลับจำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำเอาข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ผลต่อไป หลังจากนั้นทำการส่งเคราะห์จากข้อคำถามปลายเปิดและทำการสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์พร้อมทำการตรวจสอบการเรียบเรียงภาษาที่เป็นทางการให้ถูกต้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การตอบแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ ปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ น้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
 เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยพิจารณาจาก
 เกณฑ์ระดับคะแนนเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังต่อไปนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ น้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2) การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ ภาพรวม

ด้าน	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านการมีอุดมการณ์	4.23	0.72	มาก
2	ด้านการมีจินตนาการ	4.19	0.71	มาก
3	ด้านแรงจูงใจ	4.21	0.70	มาก
4	ด้านความยืดหยุ่น	4.32	0.68	มาก
5	ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	4.21	0.72	มาก
6	ด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย	4.18	0.72	มาก
รวม		4.22	0.71	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นราย พบว่า มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ มากทุกด้าน กล่าวคือ ด้านความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 สูงที่สุด อันดับรองลงมา คือ ด้านการมี

อุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนด้านแรงจูงใจ และด้านความสามารถในการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ด้านการมีจินตนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามลำดับ

2. ผลการสังเคราะห์แนวทางการสร้างเสริมกิจกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของ นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ ประกอบด้วย (1) กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีการจัด กิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ปัญหา การระดมสมอง และการพัฒนาแนวคิดใหม่, (2) กิจกรรม การทำงานเป็นทีมเป็นการทำงานรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาโครงการที่เน้นการแก้ปัญหาทางวิศวกรรมทาง อุตสาหกรรม, (3) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ ส่งเสริมให้เกิดการเล่าเรื่องเพื่อสร้าง แรงบันดาลใจและเชื่อมโยงทีมงาน, (4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์จริง ซึ่งส่งเสริมให้มีพี่เลี้ยงผู้นำใน อุตสาหกรรมเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมถึงการเยี่ยมชมโรงงานอุตสาหกรรม และ (5) กิจกรรมสร้าง เครือข่ายและความร่วมมือซึ่งเป็นการจัดโครงการร่วมกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดและเชิฐคติย์เก่าที่มีความสำเร็จด้านภาวะผู้นำมาแบ่งปันประสบการณ์

การอภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการโดยรวมอยู่ในระดับ มาก เนื่องจากนักศึกษามีการสื่อสารในเรื่องของอุดมการณ์ให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนควรมุ่งเน้นความยืดหยุ่น และการนำไปปฏิบัติได้จริง โดยเปิดกว้างต่อแนวคิดใหม่ ๆ มีการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของวิชาซีพีโดย ไม่ถูกจำกัดทางความคิดที่จะนำไปสู่การพัฒนาและนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ (2562) ความสามารถในการจูงใจด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง คิดนอกกรอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถหาแนวทาง ใหม่ในการแก้ปัญหา มีการปรับตัว และกระบวนการทำงานให้มีความง่าย คล่องตัวและยืดหยุ่นเข้ากับ สถานการณ์ได้ดีมากขึ้น และเอื้อนจิต พานทองวิริยะกุล (2560) อิทธิพลของตนเพื่อกระตุ้นหรือชี้แนะให้ บุคลากรมีความเต็มใจและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำเป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา และเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่น รวมถึง Lukito (2024) ได้ทำการวิเคราะห์วรรณกรรมเชิงลึกของนักศึกษาและการเป็นผู้ประกอบการเป็น ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นผู้นำของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 การมีทักษะความเป็นผู้นำและความเป็น อุดมการณ์ของหน่วยงาน มีความสามารถปรับทักษะทางความคิดต่อเพื่อรองรับภาคอุตสาหกรรม ซึ่ง การศึกษาควรมีการเน้นที่การพัฒนาความเป็นผู้นำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์

2. แนวทางการสร้างเสริมกิจกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรม อุตสาหการ ประกอบด้วย (1) กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกการคิด วิเคราะห์ปัญหา การระดมสมอง และการพัฒนาแนวคิดใหม่ สภาพแวดล้อมของความคิดสร้างสรรค์ เพื่อ

เปลี่ยนการคิดสร้างสรรค์ให้เป็นนิสัย ผู้เรียนมีมุมมองกระบวนการนี้ด้วยความมั่นใจ เป็นที่ยอมรับว่ามีความจำเป็นที่เป็นไปได้ที่จะบรรลุประสิทธิภาพของกิจกรรมที่มุ่งเป้าไปที่เป้าหมาย (2) กิจกรรมการทำงานเป็นทีมเป็นการทำงานรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาโครงการที่เน้นการแก้ปัญหาทางวิศวกรรมทางอุตสาหกรรมเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับกลไกของการทำงานเป็นทีมที่ประสบความสำเร็จ การเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วม และการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ (3) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ ส่งเสริมให้เกิดการเล่าเรื่องเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเชื่อมโยงทีมงาน ซึ่งการเล่าเรื่องสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนได้อีกด้วยเมื่อได้ฟังเรื่องราวผู้เรียนจะรู้สึกกระตือรือร้นที่จะแบ่งปันเรื่องราวและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเองและประสบการณ์ที่กำลังดำเนินการผ่านเข้ามา (4) กิจกรรมเสริมประสบการณ์จริง ซึ่งส่งเสริมให้มีพี่เลี้ยงผู้นำในอุตสาหกรรมเพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมถึงการเยี่ยมชมโรงงานอุตสาหกรรม การให้คำปรึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาความเป็นผู้นำ โดยให้คำแนะนำการถ่ายทอดความรู้และการสนับสนุนผู้นำรุ่นใหม่ที่เป็นการสร้างความยืดหยุ่นและการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความหมายและการแก้ไขช่องว่างด้านความรู้ทางวิชาชีพ (5) กิจกรรมสร้างเครือข่ายและความร่วมมือซึ่งเป็นการจัดโครงการร่วมกับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและเชิดชูเกียรติที่มีความสำเร็จด้านภาวะผู้นำแบ่งปันประสบการณ์ พลวัตของการทำงานร่วมกัน และการสร้างเครือข่ายที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงไป การส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกันและเครือข่ายทางวิชาชีพจะส่งผลที่มีประสิทธิภาพต่อการแบ่งปันทรัพยากร การแลกเปลี่ยนความรู้ และการแก้ปัญหาแบบร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัตชฎานันท์ รัตน์บุญทอง (2566) แนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรในการสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คือ เน้นการจัดกิจกรรมประเภทกีฬาและนันทนาการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นผู้นำโดยใช้เทคนิคการทำงานร่วมกัน ได้แสดงทัศนคติเห็นมุมมองของนักศึกษา อบรมเสริมสร้างการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ ความอดทน การแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ สร้างความมั่นใจในตนเองให้กับนักศึกษา และทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และคณิต เขียววิชัย (2558) พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับผู้นำองค์กรนิสิต/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557-2566) พบว่า มี 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาความคิดเชิงระบบ 2) พัฒนานิสิต/นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3) ส่งเสริมบรรยากาศในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ 4) สร้างเครือข่ายทั้งภายในและต่างประเทศและในอาเซียน 5) พัฒนาระบบการจัดการกิจกรรมนิสิต/นักศึกษา และ 6) ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม บ าเพ็ญประโยชน์ จิตอาสา เชิดชูเกียรติ รวมถึง เวชานี ศรแสง และคณะ (2566) ได้ให้แนวทางกิจกรรมเสริมภาวะผู้นำผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางนโยบายเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมและการส่งเสริมความสามารถภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาปัจจัยดังกล่าว โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้

นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ เน้นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ นำความคิดแปลกใหม่ผ่านการสังเคราะห์มา
ใช้ในกิจกรรมนักศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามความต้องการของ
นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการนั้น นักศึกษามีความเข้าใจถึงการปรับตัวให้ทันกับการ
เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต้องอาศัยมุมมองที่เปิดกว้างที่เป็นโอกาสเรียนรู้และพัฒนา นำประสบการณ์จาก
ข้อผิดพลาดมาเป็นแรงผลักดันสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ พร้อมตั้งเป้าหมายที่ท้าทายความสามารถเพื่อ
ความก้าวหน้าในการทำงาน อีกทั้งต้องสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนร่วมงานดึงศักยภาพออกมาเพื่อให้งานบรรลุ
เป้าหมาย รวมถึงปรับการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทวิชาชีพ โดยใช้ความรู้และเทคนิคต่าง ๆ มาวิเคราะห์
ปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไข และสร้างทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนางานสู่ความสำเร็จ และกิจกรรม
เสริมสร้างความเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อาทิเช่น กิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์
ปัญหา การระดมสมอง และการพัฒนาแนวคิดใหม่ การจัดการเรียนรู้เป็นทีมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการ
ที่เน้นการแก้ปัญหาทางวิชาชีพ มีการส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการนำเสนอที่นำไปสู่การเชื่อมโยงทีมงาน
การสร้างประสบการณ์จริงและแลกเปลี่ยนจากผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพภายนอกและการสร้างเครือข่ายและ
ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาเป็นการทำให้นักศึกษาสามารถ
นำการรับรู้ดังกล่าวไปพัฒนาตนเองและประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาสามารถนำไปจัดทำ
โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานของ
ภาคอุตสาหกรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการ
ทำงานและภาวะผู้นำด้านอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับบริบทของหลักสูตรทางวิชาชีพ

(2) ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบในประเด็นเดียวกันระหว่างกลุ่มสาขาวิชาอื่น เพื่อนำข้อค้นพบที่
พัฒนาและนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา
อาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- จิรภัค สุวรรณเจริญ. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับ
นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร.
- ชนัดชญาณ์นันท์ รัตน์บุญทอง. (2566). แนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรในการสร้างภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ
นคร. คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระ
นคร กรุงเทพมหานคร.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2550). ทักษะผู้บริหาร. กรุงเทพฯ :G.P.CYBERPRINT Co.,Ltd.,
- ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และคณิต เขียววิชัย. (2558). การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการเสริมสร้าง
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บังคับบัญชา/นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ.
2557-2566). วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 7(2), 191-206.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- พัฒน์วงศ์ ดอกไม้. (2560). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พิมพ์พร พิมพ์เกาะ. (2557). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนวัตกรรมการร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: หจก. ทิพย์วิสุทธิ
เวธานี ทรเพลง, ลลิตา มากมี, เบญจมาศ บุรีวัน, ชลิตา ชมสีดา และธิดิพงษ์ สุขดี. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขต
ชลบุรี.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 17(3), 12-22.
- เอื้อนจิต พานทองวิริยะกุล. (2560). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของพยาบาลวิชาชีพในเครือข่ายสุขภาพจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร,19(1). 48-59.

- Daniel Lukito. (2024). Transformation of Student Leadership: Adopting Entrepreneurship to Face Global Challenges. *Journal of Business Management and Economic Development*, 2(3), Pp. 1199-1208
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). Creative leadership: A challenge of our times. *School Leadership & Management*, 29(1), 63-76. <https://doi.org/10.1080/13632430802646404>